

ADVIES UITGEBRACHT
DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 18 MEI 2006

inzake

**het Verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting
en ongelijke toegang tot de rechten. December 2005**

VERSLAG OVER BESTAANSONZEKERHEID, ARMOEDE, SOCIALE UITSLUITING EN ONGELIJKE TOEGANG TOT DE RECHTEN. DECEMBER 2005

Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 18 mei 2006

Aanhangigmaking

Op 23 maart 2006 heeft de ESRBHG vanwege Mevr. Huytebroeck en Dhr. Smet, Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen, een adviesaanvraag ontvangen betreffende het derde Verslag over bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten.

Deze aanvraag past in het kader van de uitvoering van artikel 4 § 2 van het Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebeleid, dat op 5 mei 1998 tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten werd afgesloten.

Op 9 februari 2006 heeft het Verenigd College besloten om het advies van de Raad betreffende het derde Verslag te vragen.

Op 24 februari 2005 heeft de Raad voor de eerste maal een advies geformuleerd betreffende het tweede Tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van Armoede, Bestaansonzekerheid en Sociale uitsluiting, nadat de Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen hem daarom hadden verzocht.

Advies

1. Algemene beschouwingen

Voor de opmaak van dit advies heeft de Raad dezelfde procedure als voor zijn vorig advies gevolgd. Hij heeft met name zijn beschouwingen betreffende de oriëntaties en resoluties, die in het Verslag voorkomen, beperkt tot de domeinen die tot zijn opdrachten behoren. Dit zijn de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van het Gewest vallen en een weerslag op het economisch en sociaal leven ervan uitoefenen, net zoals op de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale Staat vallen en waarvoor een procedure van vereniging, overleg of advies met het Gewest is voorzien.

De Raad is van oordeel dat de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot de rechten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gelet op het hoge percentage leefloners, tussen andere indicatoren, een prioriteit voor het collectief openbaar beleid moet zijn.

Zelfs in een rijkdom producerende stad als Brussel blijft armoede niet alleen bestaan, maar heeft ze zelfs de neiging om toe te nemen.

In Brussel hebben minstens 103.000 mensen het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen en lopen het gevaar dat ze hun huurgeld, de doktersrekening of de schoolboeken van de kinderen niet kunnen betalen...

Armoede is echter niet alleen geldgebrek. Het is ook het feit dat de uitoefening van de nochtans fundamentele rechten voor bepaalde bevolkingsgroepen geen realiteit is. Zo is er het door artikel 23 van de Grondwet voorgeschreven recht om een menswaardig leven te leiden.

Dit recht omvat inzonderheid :

- het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidspeil, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning ;
- het recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, geneeskundige en juridische bijstand ;
- het recht op een behoorlijke huisvesting.

Ondanks de inspanningen van de verschillende Belgische overheden zijn er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog steeds mensen die geen middelen hebben om een menswaardig leven te leiden.

De Raad verzoekt de voor de Bijstand aan Personen bevoegde overheden om de opvolging van de resoluties, die het voorwerp van dit advies zijn, te verzekeren.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Oriëntatie I : Handelen met kennis van zaken

De Raad maakt zich Resolutie 1 eigen, die erin bestaat om in kwalitatieve en kwantitatieve gegevensverzameling over de toestand van de armoede en bestaansonzekerheid te investeren.

In heel wat domeinen heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest immers een tekort aan betrouwbare statistische gegevens. Het bestaan ervan zou het mogelijk maken om « met kennis van zaken te handelen » en bijgevolg de ingestelde beleidsvoeringen in staat stellen om doeltreffender en doelmatiger te zijn.

Hij verbaast zich in het bijzonder over de opmerking betreffende de Brusselse problematiek, waarvoor het onmogelijk zou zijn geweest om een betrouwbaar cijfer inzake de geldarmoede in het Brussels Gewest te berekenen omdat het Brussels aandeel in de steekproef te klein was.

Welnu, Brussel beschikt sinds 1992 over een « Rapport over de staat van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », opgemaakt door het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn. De Raad merkt op dat dit Observatorium uitstekend werk heeft verricht op het vlak van het verzamelen van gegevens betreffende de armoede en andere domeinen, die tot het sociaal gebied behoren.

De Raad herhaalt de bepaling van het door de sociale gesprekspartners onderschreven Contract voor Economie en Tewerkstelling (in het gedeelte « good governance ») betreffende de terbeschikkingstelling door het Gewest van een permanent systeem voor statistische of macro-economische informatie, dat een dynamische toekomstvisie toelaat en een waardevolle beslissingstool kan zijn.

2.2. Oriëntatie VI: Pedagogische en financiële engagementen nemen voor het waarborgen van het recht op onderwijs

De Raad stemt in met deze oriëntatie ten overstaan van het onderwijs en wenst deze tot het recht op basis- of voortgezette beroepsopleiding uit te breiden.

Om tot een hogere tewerkstellingsgraad van de Brusselaars, en meer in het bijzonder van de meest kwetsbare Brusselaars te komen, meent de Raad dat de Gemeenschappen op het vlak van opvoeding en onderwijs en de Gemeenschapscommissies op het vlak beroepsopleiding een inspanning moeten leveren om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de onderwijs- en beroepsopleidingsstelsels te verbeteren ten aanzien van de specifieke eigenschappen van de Brusselse arbeidsmarkt en het streven naar maatschappelijke emancipatie van de werknemers.

Het onderwijs moet het immers mogelijk maken om basisbekwaamheden te verwerven, maar ook om de tweede taal (Frans of Nederlands) aan te leren, wat in Brussel een onontbeerlijke bekwaamheid is.

In verband met Resolutie 30 « Ontwikkelen van punctuele naar structurele ondersteuning » en meer in het bijzonder Piste 1, die meer voorschoolse ondersteuning en het maximaliseren van de participatie aan het kleuteronderwijs voorstelt, onderlijnt de Raad de noodzaak om ook de begeleiding van de ouders in hun rol van ouders van leerlingen te ontwikkelen.

De Raad dringt erop aan dat men de basis- en voortgezette opleiding een centrale plaats in het tewerkstellingsbeleid moet geven. Volgens hem moet de opleiding op het niveau van het onderwijs, ten overstaan van de werkzoekenden en in het werkmilieu worden verzekerd.

Hij vraagt dat een grotere investering zou uitgaan naar het onderwijs en pleit voor de noodzakelijke herwaardering van de voorzieningen voor het technisch en beroepsonderwijs en het onderwijs voor sociale promotie in Brussel, en in het bijzonder voor wat de uitrusting van de onderwijsinstellingen betreft.

Het is in deze perspectieven dat de sociale gesprekspartners in de « Werkterreinen » van het Contract voor Economie en Tewerkstelling erop hebben gewezen dat er nood is aan een link tussen tewerkstelling, beroepsopleiding en onderwijs, aan de ontwikkeling van centra voor beroepsreferenties en aan de coördinatie van de acties van de openbare organismen belast met tewerkstelling enerzijds, en de beroepsopleiding anderzijds.

2.3. Oriëntatie VIII: Het bevorderen van de kwaliteit van de arbeid en van een sociale economie

Ook al vormt het hebben van een baan geen waarborg om uit de armoede, de bestaansonzekerheid en de sociale uitsluiting te treden, toch kan dit bijdragen om de menswaardigheid te herstellen en om de sociale uitsluiting te doorbreken.

De Raad herhaalt zijn standpunt dat men alles in het werk moet stellen om het recht op arbeid en een kwaliteitsvolle baan een vaste vorm te geven, zodat alle Brusselaars in de beste omstandigheden aan de economische en sociale ontwikkeling van Brussel kunnen deelnemen.

In dit opzicht meent de Raad dat men de bestrijding van het zwartwerk en de illegale arbeid moet voortzetten, met als drievoudige doelstelling om banen aan de oppervlakte te brengen, de werknemers te beschermen en de regels van de eerlijke concurrentie te doen naleven.

De Raad zou met belangstelling een bespreking overwegen van de doorslaggevende factoren voor de kwaliteit van de werkgelegenheid in Brussel, vanuit de invalshoek van de gewestelijke en gemeenschappelijke bevoegdheden: leefmilieu, mobiliteit, crèches, opleiding, ...

In verband met de sociale economie, die eveneens tot de professionele integratie van risicogroepen dient bij te dragen, heeft de Raad meermaals te kennen gegeven dat men deze sector in Brussel moet ontwikkelen.

2.4. Oriëntatie X : Een duurzaam huisvestingsbeleid voeren

In verband met deze oriëntatie merkt de Raad op dat het Contract voor Economie en Tewerkstelling aansluit op de wil van de Regering om het aantal openbare woningen op te voeren en om van alle openbare beleidsvoeringen een transversaal beleid te maken. Meer in het bijzonder in het Werkterrein 14 « Bevordering van de werkgelegenheid in het kader van het huisvestingsbeleid » ziet hij de verbetering van de Brusselse bebouwing vanuit het oogpunt van de energieprestaties als een noodzaak en als een opportuniteit. Hij haalt de mogelijkheid aan om in dit opzicht een beroep op middelen uit het Kyoto-fonds te doen.

In het kader van Resolutie 59 « Een feitelijk recht op energie invoeren » is de Raad verdeeld ten overstaan van Piste 5, die erin zou bestaan om de BTW op energiefacturen van 21 % naar 6 % te verlagen. Bovendien blijft er, in het kader van de Europese richtlijn betreffende de BTW-percentages (zesde richtlijn), twijfel over de bevoegdheid van de federale Staat om een verlaging van het BTW-percentage op energie door te voeren.

2.5. Oriëntatie XIII : Beleidsvoorwaarden in de strijd tegen armoede bewaken

De Raad stelt vast dat men tijdens de georganiseerde thematische debatten geen specifiek overleg over deze oriëntatie heeft gepleegd.

Het lijkt hem nochtans van fundamenteel belang dat de verschillende openbare instanties de beleidsvoorwaarden bewaken, die in dit hoofdstuk worden aangehaald, namelijk dat ze op voorhand de impact van de geplande beleidsvoeringen (zowel van de structurele, als van deze die meer in het bijzonder de strijd tegen armoede beogen) op de tewerkstelling en de armoede inschatten.

Naar het voorbeeld van het besluit van de Brusselse Regering (opgetekend in het kader van het door de sociale gesprekspartners aangenomen Tewerkstellingsplan van de Regering) om in de regeringsbesluiten een meting van de impact op de tewerkstelling te voorzien, is de Raad van mening dat men ook een meting van de impact van allerhande regeringsinitiatieven op de (strijd tegen de) armoede moet voorzien.

De Raad verzoekt de opdrachtgevers van dit advies, de Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen, maar als Ministers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tevens belast met gewestelijke bevoegdheden, om bijzonder actief te zijn bij de uitvoering van Resolutie 75 « Waken over de coherentie van het beleid » en van Resolutie 76 « Een cultuur van evaluatie van het beleid invoeren ».

*
* *